

22

23

22 Samec západnice ozdobné (*C. elegans*) má velmi štíhlé a dlouhé nohy. Během chůze je má nataženy před sebe a provádí jimi pátravé pohyby. Zajímavé jsou výrazné výběžky na chelicerách, které jinak najdeme u některých jihoevropských druhů. Jejich funkce není zatím známa.

23 a 24 Samec (obr. 23) a samice západnice zelenavé (24). Navzdory jménu není zelenavé zbarvení druhu až tak charakteristické. Jako u jediného z našich druhů dospívá část jedinců už na podzim. Snímky J. Dolanského

24

západnice jedovaté u nás a dokumentovat tak postup její expanze. Zajímaly by nás i případy kousnutí, jejich okolnosti

a zdravotní následky. Údaje o nových nálezech a pozorováních (místo, datum, jméno autora nálezu, nejlépe také GPS souřadnice

a fotografie, pokud není uchován dokladový exemplář) nebo o případech kousnutí zasílejte na naše e-mailové adresy uvedené v kulérové příloze na str. CXI. Takto získaná data budou průběžně vyhodnocována a zveřejněna na internetových stránkách BioLib a České arachnologické společnosti (<https://www.biolib.cz/cz/taxonmap/id380/>; <https://www.arachnology.cz>).

Výzkum západnic byl v minulosti podpořen Ministerstvem kultury České republiky jako projekt VaV DE06P04OMG002.

Seznam použité literatury uvádíme na webové stránce Živy.

a funkce této schopnosti není úplně objasněná. V nebezpečí tesařici vylučují větší množství bílého sekretu, aromatického pižma, ze žláz na břišní straně těla. Je tedy možné, že slouží jako obrana před predátory, nelze ale vyloučit další funkce (např. komunikační). Tesařici totiž voní, i když je zrovna nic neohrožuje.

... a jeho potřeby

Larvy tesaříka pižmového najdeme pod kůrou a ve dřevě živých kmenů a silnějších větví různých druhů vrb (*Salix* spp.). V literatuře lze nalézt také zmínky o vývoji v olších (*Alnus* spp.) nebo topolech (*Populus* spp.). K vývoji, který obvykle trvá tři roky, brouk nejčastěji využívá stromy oslabené nebo poškozené – po ořezání větví, poraněné bleskem nebo už dříve napadené tesařkami pižmovými i jiným hmyzem. Potřebuje také stromy osluněné, nejlépe solitérní. Samičky, které se od samců odlišují kratšími tykadly, během života nakladou až 200 vajíček (obr. 2). Tesařík pižmový je broukem typicky letním, podle literárních údajů imaga aktivují od června do září s nejvyšším výskytem v červenci a srpnu (obr. 3).

Tyto brouky najdeme většinou na hostitelských stromech. Sedí na listech nebo kůře kmene a silnějších větví, často v místech výronů mízy, navštěvují ale i květy miřkovitých rostlin (*Apiaceae*) či tužebníku jilmového (*Filipendula ulmaria*). Za slunného počasí jsou velmi čilí, před nebezpečím unikají rychlým během po kůře stromu, odletem nebo pádem na zem, kde jsou díky zbarvení obtížně odhalitelní.

David Sommer a kolektiv autorů

Tesařík pižmový hmyzem roku 2023

Česká společnost entomologická (ČSE) od r. 2021 vyhlašuje iniciativu s názvem Hmyz roku. Cílem je představit veřejnosti zajímavého zástupce hmyzu a přispět k jeho poznání nebo ochraně. Pro letošní rok byl vybrán tesařík pižmový (*Aromia moschata*), velký a krásně zbarvený brouk, který však žije poměrně skrytě, a tak bývá spíše přehlížen. Přestože stále obývá většinu území naší republiky, jeho počty dramaticky klesly, takže se ocitl až na seznamu ohrožených druhů.

Voňavý elegant...

Tesařík pižmový je nezaměnitelný, štíhlý, až 3 cm dlouhý brouk s nápadnými, dlouhými tykadly. Na slunci kovově září, většinou zeleně, ale najdou se i jedinci s různými odstíny měděné, červené, fialové nebo modré barvy (obr. 1). Jeho zbarvení překvapivě dobře maskuje na listech vrb, takže si ho nemusíte všimnout ani při zevrubné obhlídce stromu.

Jméno tesařík pižmový ani latinský název *Aromia moschata* (moschus – pižmo)

nedostal náhodou. Brouci mají výraznou, ale příjemnou pižmovou vůni. Sedí-li jich na jednom stromě více, vůně může prozradit jejich přítomnost. Podobně voní také páchník hnědý (*Osmoderma barnabita*), kterého s tesaříkem pižmovým spojuje i vývoj v listnatých stromech, často společně obývají stejnou hlavatou vrbu. Zatímco u páchníků se pižmem vyznačuje jen samec a vůně slouží k přilákání samice do vhodné dutiny (agregační feromon), u tesaříka pižmového voní obě pohlaví